

КОРУЧКИ

дзвонке
ілл,
того
1984 р. 8

Зовні ця рослина непримітна. Але то тільки зовні. Коручка морозникоподібна належить до багатой і загальної роднини орхідей. Рід коручок налічує 10 видів, які поширені у північній помірній зоні, в тому числі і в Радянському Союзі. На Україні зустрічається лише 4 види.

Коручка морозникоподібна — багаторічна трав'яниста рослина. Поодинокі стебла висотою 30—80 сантиметрів закінчуються видовженим багатоквітковим суцвіттям. Найпримітніші в коручки листки. Вони широкояйцеподібні. Іколи трапляються форми з овальними листками, з гофрованою поверхнею. Квітки своєї будови, блідо-зелені. Квітоніжки в міру до-

стигання насіння скручуються в спіраль, щоб потім висіяти міради зрілих насіння.

Занесені до «Червоної книги»

Натрапити на коручку можна лише в широколистих мішаних лісах. Рідко побачите поряд більше 2—3 рослин, бо вони не завжди знаходять сприятливі умови для розмноження. Тому то і «блукають» поодинокі по тінистих дібровах.

Цвіте коручка тоді, коли в

лісі панують сутінки. Густе листя дерев прикриває від людського ока процес цвітіння не лише цієї рослини, але й взагалі всіх представників орхідних. А чому так? Коручка виключно комахоzapильна рослина, причому її запилюють тільки певні види комах. А між ними в процесі тривалого періоду еволюції відбувалося взаємоприспосовування. Ось і виходить: коручка зацвітає тоді, коли на світ з'являються її комахи-запилювачі. В свою чергу ці комахи не можуть існувати без рослини, оскільки вони харчуються на ній. В науці це явище одержало назву консортивних зв'язків.

Останнім часом помітно зменшилась кількість орхідей.

Основна причина — забруднення навколишнього середовища хімічними речовинами. Це призводить до забелі комах-запилювачів, а звідси і до скорочення ареалу орхідних.

Окрім коручки морозникоподібної, в нашому краї дуже рідко трапляються її родички: коручки фіолетова і темночервона. Вони теж потребують дбайливого ставлення. Недарма ці надзвичайно цінні в науковому відношенні види орхідних занесені до «Червоної книги СРСР» і «Червоної книги Української РСР». Необхідно сприяти створенню заповідних ділянок, де б зберігалися не тільки самі рослини, а весь природний комплекс, пов'язаний з ними.

С. КОВАЛЬЧУК,
І. ЗИЛЬ.